

การศึกษากระบวนการปรับเปลี่ยนทุนทางวัฒนธรรมและการสะสมอำนาจเชิงสัญลักษณ์ของชุมชนชาวปกากะญอในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาทำความเข้าใจองค์ประกอบของทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่อยู่ในระบบคิดหรือในระบบภูมิปัญญาของชุมชนปกากะญอ
2. เพื่อศึกษากระบวนการคัดสรรองค์ประกอบของทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่คัดเลือกเป็นทุนทางวัฒนธรรมในการอธิบายตัวตนให้กับกลุ่มคนภายนอก และเป็นทุนที่มีพลังในการควบคุมรูปแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์
3. เพื่อศึกษากระบวนการเปลี่ยนทุนทางวัฒนธรรมให้เป็นเครื่องมือในการสร้างอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์ อันนำมาซึ่งอำนาจเชิงสัญลักษณ์ของการมีตัวตนในพื้นที่ และสอดคล้องกับกระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในปัจจุบัน

การศึกษานี้จะประยุกต์ใช้โมดัล “ทุนทางวัฒนธรรม” ของนักวิชาการที่ชื่อปีแอร์ บูร์ดิเยอ เพื่อสืบค้นถึงกระบวนการสะสมทุนเชิงสัญลักษณ์ผ่านปฏิสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของปกากะญอ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยอำนาจเชิงสัญลักษณ์ โดยมองผ่านกิจกรรมการผลิตทางวัฒนธรรมของผู้นำชาวบ้าน เหล่านักวิชาการ และหน่วยงานภาคเอกชนต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตทางวัฒนธรรมของชาวปกากะญอ

โดยแบ่งช่วงเวลาตามลักษณะการนิยามอัตลักษณ์ของปกากะญอ ผ่านปฏิสัมพันธ์กับสังคมภายนอกซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมที่มีต่อชาวปกากะญอ จาก “ชาวป่า” มาเป็น “ชาวเขา” และในที่สุดเป็น “ปกากะญอ”

จากการศึกษาพบว่า ตลอดช่วงเวลาเกือบสองทศวรรษที่ผ่านมา มีกระบวนการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับปกากะญอผ่านงานเขียนเชิงวิชาการ บทความ วารสาร เอกสารของหน่วยงานพัฒนาเอกชน และสื่อมวลชนได้

ผลิตอัตลักษณ์ปกากะญอให้มีฐานะเป็น “ผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อม” และ “คนรักป่า” โดยนำเสนอว่าการทำไร่หมุนเวียนคือระบบการเกษตรที่มีความยั่งยืน มีความสมดุลในระบบนิเวศและมีความเป็นธรรมต่อสังคม

เหล่าผู้ผลิตทางวัฒนธรรมของปกากะญอได้นำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ภายใต้กระแสสิ่งแวดล้อมนิยม โดยแปลงทุนทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ค่านานโบราณ (หรือ “ทา”) ความเชื่อทางศาสนา และรูปแบบการจัดการทรัพยากร มาสู่อำนาจเชิงสัญลักษณ์ ในกระบวนการต่อสู้แย่งชิงพื้นที่ป่าและคุณค่าเชิงสัญลักษณ์อื่นๆ เพื่อที่จะใช้ในการสร้างภาพลักษณ์โดยรวมของชาวปกากะญอ

ดังนั้น การสะสมทุนทางวัฒนธรรมและการแปลงเป็นอำนาจเชิงสัญลักษณ์ ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำทนายทกรรมหลักของรัฐเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม พลวัตของภูมิปัญญาท้องถิ่นจากความรู้พื้นบ้าน ได้เข้ามาสู่เวทีการต่อสู้ทางการเมืองเรื่องอัตลักษณ์จนกระทั่งกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอได้รับการขนานนามว่า “ลูกหลานของผืนป่าและแผ่นดิน” ภาพลักษณ์เชิงลบของชาวปกากะญอ ในฐานะชาวเขาผู้ทำลายป่า คนบ้านนอกไม่มีการศึกษา ได้ปรับเปลี่ยนมาสู่หน่วยทางสังคมและการเมืองว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ผู้มีความรู้ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้

สัมฤทธิ์ผลของการสร้างภาพลักษณ์ “ปกากะญอคนรักป่า” นอกจากจะเป็นปรากฏการณ์ใหม่ ซึ่งมีผลต่อการมองเห็นชาวชาติพันธุ์ปกากะญอที่ดีขึ้นแล้ว ยังทำให้เกิดการยุตินโยบายการอพยพคนออกจากป่า และกลับมาสนับสนุนให้คนอยู่กับป่าด้วยการเสนอพระราชบัญญัติป่าชุมชน

ดังนั้นภายใต้กระแสสิ่งแวดล้อมนิยมในปัจจุบัน บรรดาผู้ผลิตทางวัฒนธรรมของปกากะญอได้นำเสนอความเป็นชาติพันธุ์ที่รักและหวงแหนผืนป่าโดยการปรับเปลี่ยนทุนทางวัฒนธรรมมาเป็นอำนาจเชิงสัญลักษณ์ จนสามารถทำทนายทกรรมหลักของชาติในการมองคนภูเขา จากแง่ของผู้ทำลายมาเป็นผู้รักษาแทน มีการพูดถึงกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในฐานะลูกหลานของผืนป่าและแผ่นดิน ส่งผลให้ชาวปกากะญอมีพื้นที่ในการนิยามและปกป้องสิทธิ โดยมีตำแหน่งแห่งที่ในสังคมได้มากขึ้น

This thesis is the study of The Cultural Capital and Struggle for Symbolic Power of a Pgak'nyau Community. The purposes of the this thesis are : 1) to examine the cultural resources which are internalized in the mode of thinking and in the system of local knowledge of the Pgak'nyau people, 2) to examine the process of the selection of cultural capital from existing cultural resources, and 3) to examine the process of the transformation of the cultural capital as a tool in the formation of social collective identity and gaining symbolic power in the struggle in the field of resource conservation.

This thesis applies Bourdieu's concept of cultural capital to examine the relationship between the cultural production of the Pgak'nyau ethnicity and the political economy of symbolic power or their attempt to produce and accumulate symbolic power. The emphasis is on Pgak'nyau leaders, academics, and NGOs as cultural producers in the process of Pgak'nyau cultural production. The study is divided into three different periods according to the ethnic definition of the Pgak'nyau from the wild, the tribal, to the Pgak'nyau.

This study reveals that during the past decade, increasing numbers of books, articles, news and TV magazines - in fact, a growing body of literature - on natural resource management have been produced by academics, NGOs and the media in Thailand. In these materials, the Pgak'nyau -Thailand's largest highland group - consistently feature as successful conservationists and nature lovers. Their rotational swidden agricultural practice is presented as a relatively

sustainable, ecologically friendly, and a social justice oriented mode of life. Pgak'nyau cultural producers promote currents of ethnicity and environmentalism by turning their cultural capital (local knowledge, folklore, religious beliefs and resource management practices) into symbolic power in their struggle for control not only over forest but also over symbolic value and its use in the construction of collective identity. In so doing, the Pgak'nyau image resulting from the accumulation of cultural capital and its transformation into symbolic power becomes an instrument of struggle against the various forms of symbolic violence instigated by state agencies.

This study traces the construction of the Pgak'nyau image as forest guardians and conservationists. It argues that the accumulation of cultural capital and its transformation into symbolic power becomes an instrument of struggle against the official hegemonic discourse. The Pgak'nyau cultural producers promote this strategy by converting their local knowledge and cultural resources that can be invested in political action and alliances that reinforce their identification as 'children of the forest' in their own eyes and in those of others. The largely negative identities embodied in them and their communities as denigrated 'hill-tribes', forest-destroyers, and illiterate Pgak'nyau are transformed into a single social and political category defined as the 'indigenous' forest manager.

The achievements of this 'Pgak'nyau image' cannot be overstated. Very few Pgak'nyau communities have been relocated in the past decade and resource claims on forests surrounding Pgak'nyau communities have been successfully resisted. The Thai public has increasingly recognized the important role played by local knowledge in resource management, and the Community Forest Act is now a subject of heated debate in the Parliament.

In the context of rising nationwide concern over environmental issues, the Pgak'nyau cultural producers promote currents of ethnicity and environmentalism by converting their cultural capital into symbolic power in their attempts to challenge the official discourse and representation as seeing the mountain people as destroyers to conservators. They actively speak of *Pgak'nyau* as children of the forest and land, which give the right to the Pgak'nyau people to define and defend a legitimate position within the Thai society.